Ассаламу гІалайкум

ЦІумадисезул гьаракь

Голос Цумады

2020 соналъул 20 ноябрь Рузман №52 (7649) Газета бахъизе байбихьана 1937 соналъул 1 декабралда Багьа 8 гъурущ 12 +

ЦІУМАДА РАЙОНАЛЪУЛ ГАЗЕТА - ЦУМАДИНСКАЯ РАЙОННАЯ ГАЗЕТА

20 январалда 100 тІубала Дагъистан АССР гІуцІаралдаса

ЛъебергогІан сонаɫь халатбахъараб Кавказалъул рагъ лъугІун хадуб, 1860 соналъул 5 апрелалда Россиялъул пачаясул Кавказалда вукІарав сардарас тасдикъ гьабуна Дагъистан областалда ва Закатала округалда нухмалъи гьабиялъул положение, низам. Областлъунги лъазабун букІана гьеб тарихалда тІоцебе Дагъистаналъул ракь цолъизабураб гІуцІи. Областалъул гІатІилъи бащалъулаан 29,8 азарго квадратияб километралда. Дагъистаналъул ракьалда рукІарал ханлъабиги цогидал политикиял гІуцІабиги хвезарун, гьенив бетІерлъун тана генерал-губернатор. Областалъул центрлъун гьабуна Темир-Хан-Шура шагьар. Байбихьуда Дагъистаналъул область бикьана ункъо рагъул отделалде - севералъулаб, югалъулаб, гьоркьохъеб ва тІасияб. Хадуб область бикьана ичІго округалде: Авар ГІанди, Гъуниб, Дарги, Гъазигъумеки, Хайдакъ-Табасаран, Кюри, Самур, Темир-Хан-Шура. Округазда жанир гІуцІана 42 наиблъи, наиблъиялъул щибаб росулъ тана бегавул.

Россиялда революция. Дагъистаналье автономия кьей

Россиялда Февралалъул ва КІудияб октябралъул социалистияб революция ккезегІан тІадехун рехсараб политикияб ва территориалияб гІуцІи хисичІого хутІун букІана Дагъистаналда. 1917-1920 сонада Дагъистаналда хІапу-чапураб, чІара-хьараб хІал гьечІеб ахІвал-хІал лъугьун букІана. Дагъистаналъул тІалъи къваригІун революциялъул рахъккуразул ва гьелда дандечІаразул хІалуцараб къеркьей унеб букІана. Цин Дагъистаналъул бетІерлъун ккана генерал Халилов, хадув Н. Тарковский. Нуснус чи къурбанлъараб граждан рагъалдаса хадуб тІалъиялде рачІана большевиказул рахъккурал ва гьез гІуцІана Дагъистаналъул революциялъулаб комитет. 1920 соналъул 11 ноябралда Дагъистаналъул ревкомалъ хІукму гьабуна Дагъистаналъул халкъазул тІоцебесеб чрезвычайнияб съезд ахІизе. Баянаб жо, гьеб дандбан букІана Москваялъулгун. Цебеккунго дандбан букІана Дагъистаналье Россиялда гьоркьоб кинаб статус кьезе бугебалиги. 1920 соналъул 13 ноябралда Темир-Хан-Шура шагьаралъул театралъул минаялъуб рагьана съезд. Съездалде рачІун рукІана централъул вакил хІисабалда И. В. Сталин ва Г. К. Орджоникидзе. Съездалде вачІун вукІана ичІабго округалдаса 300 делегатги. Съезд байбихьана маркІачІуда, микьгоялде бащдаб хІалтІараб заманалда. Боголил как базе перерывги гьабун, гьеб халатбахъана анцІила кІигоялде бащдаб хІалтІизегІан. Съездалъул председательлъун вукІана Жалалудин Къоркъмасов, секретарьлъун – Петр Ковалев. Съездалда делегатаз кІалъаял гьаруна гІурус ва миллиял мацІазда. ГІурус мацІалдаса магІарул мацІалде, магІарулалдаса гІурусалде таржама гьабулеб букІана МухІамад-Мирза Хизроевас, лъарагІазе таржама гьабулеб букІана Ж. Къоркъмасовас, Азербайжан мацІалъул таржама гьабулеб букІана Керим Мамедбековас ва Хан-МухІамадовас. Лезги мацІалда таржама гьабулеб букІинчІо, щайгурелъул гьезда азербайжан мацІ, югалъул Дагъистаналда ругел цогидал халкъаздаго гІадин, лъалеб букІун. Тумазеги таржама гьабулеб букІинчІо. Гьезул делегатазда цоязда азербайжан, цогидазда лъарагІ мацІ лъалеб букІун. Съездалда, Дагъистаналье Россиялда гьоркьоб автономия кьейги лъазабун, кІудияб кІалъай гьабуна И.Сталиница. Съездалъул хІинкъи гьечІолъи ва паралъи цІуни тІадкъан букІана, съездалъул президиумалде живвищун вукІарав ГІахьвахъа Шамхал СалихІовасул партизаназда. Шагъаралда гІадлу-низам чІезабиялда рукІана цогидал округаздаса багІарал партизаналги. 1921 соналъул 20 январалда гІуцІана Дагъистаналъул автономияб советияб социалистияб республика. 1921 соналъул 1-7 декабралда тІобитІана Дагъистаналъул советазул тІоцебесеб учредительнияб съезд. Гьениб къабул гьабуна ДАССРалъул конституция. 1923 сонада октябралъул революциялъул цІаралда бугеб канал бахъиялда бихьизабураб хІаракаталъухъ республикаялъе кьуна РСФСРалъул захІматалъул «БагІараб байрахъ» орден. 1922 соналъул 16 ноябралда ДАССРалде цолъизабуна Терский губерниялда гьоркьоб букІараб Гъизляр округ ва Ачикулак

район. 1924 соналъул 13 февралалда ДАССРалда гьоркьобе бачІана Гъизляр уездалъул ракьги. 1928 соналъул 22 ноябралда округазул бакІазда гІуцІана 26 кантон: Ахти, Ачикулак, Бабаюрт, Болъихъ, Гъуниб, Дербент, Хайдакъ, Буйнакск, Хъараногъай, Къасумкент, КъахІиб, Гъизляр, Къоркъмасхъала, Курах, Лак, Лаваша, МахІачхъала, Рутул, Табасаран, ЛъаратІа, Урари (Дахадаев), Хасавюрт, Хунзахъ, ЦІумада, ЧІарада, Шелковской ва кІиго подкантон - Гумбет ва Казбек. 1929 соналъул лъабабилеб июналда кантонал сверизаруна районазде, подкантонал - подрайоназде. 1930 сонада гІуцІана ЦІунтІа район, Гумбет ва Казбек подрайонал сверизаруна районазде.

Хадусел соназул хиса-басиял

1931 соналъул анлъабилеб сентябралда ДАССР бачана Севералъулияб Кавказалъул краялда гьоркьобе. 1936 соналъул анлъабилеб декабралда, Сталинил конституция къабул гьабун хадуб, Дагъистан батІа гьабуна Северияб Кавказалъул краялда гьоркьоса. 1937 соналъул 12 июналда тІолгодагъистаналъул кІиабилеб чрезвычайнияб советазул съездалъ къабул гьабуна ДАССРалъул конституция. 1933 сонада гІуцІана ГІахьвахъ район. 1934 сонада гІуцІана Агъул, ГІахъуша, Догъузпара районал. 1935 сонада МахІачхъала район хвезабуна. ГІуцІана Гъарабудагъкент, Гъаякент, Каясулинский, Кули, Хъумторхъала, Унсоколо ва Хив районал.

1938 соналъул 22 февралалда Орджоникидзе краялъул цІигІуцІараб Гъизляр округалда гьоркьобе кьуна республикаялъул севералъулияб рахъалда бугеб щуго район - Ачикулак, Хъараногъай, Каясул, Гъизляр, Шелковское. 1943 сонада гІуцІана ГІавухъ ва МухІарамкент районал. 1944 соналъул марталда Гьоркьохъеб Азиялде гочинарурал чачаназул ракьалде ритІана Дагъистаналъул районаздаса гІезегІан росабазул жамагІатал. Дагъистаналдеги цолъизарун, гьениб гІуцІана ункъо район - Рилъаб, Шурагат, ГІандалал ва ЦІияблак. 1940-абилел соназул бакьулълъиялда гІуцІана Хъаргаби, Гъизилюрт, ЦІадахІари районал.

Округал гІуцІи

1952 соналъул 25 июналда ДАССР бикьана ункъо округалде: Буйнакск, Дербент, Избербаш ва МахІачхъала.

1953 соналъул 24 апрелалда округазде рикьи хвезабуна. 1950 соназул бакьулълъиялда, центр МахІачхъалаги гьабун, гІуцІана Ленинский район, БежтІа центргун ЦІунтІа район.

1956 сонада ЦІадахІариб район хвезабуна. 1957 сонада Грозный областалдаса ДАССРалде кьуна, Терекли-Мектеб центргун, Хъараногъай район, Гъизляр, Крайновка ва Тарумовка районал. Гьебго заманалда ЧИАССР цІидасан гІуцІун хадуб, Дагъистаналда гьоркьоб букІараб Чачаназул ункъо район тІадбуссинабуна.

1960 сонада КъахІиб районалда цІар хисана Советский абун, хвезаруна Догъузпара, Гъарабудагъкент, Крайновка ва Унсоколо районал. 1963 сонада рихххизаруна ГІахъуша, ГІахьвахъ, Бабаюрт, Хъаргаби, Гумбет, Дахадаев, Гъаякент, Гъизилюрт, Кули, Курах, Ленинский, МухІарамкент, Тарумовка ва ЧІарада районал. ГІуцІана, центр Хъаргабигун, Унсоколо район. Буйнакск район сверизабуна Ленинский районалде. 1964 сонада цІидасан гІуцІана ГІахъуша, Гумбет, Кули, Курах ва ЧІарада районал.

1965 сонада цІидасан, центр КІаратІагун, гІуцІана ГІахьвахъ район, Бабаюрт, Буйнакск, Дахадаев, Гъаякент, МухІарамкент ва Тарумовка районал. Ленинский районалъул центрлъун гьабуна Гъарабудагъкент росу. Унсоколо районалъул - Унсоколо. 1966 сонада гІуцІана Гъизилюрт район. Къасумкент районалда цІар хисана С. Стальский район абун.

1992 сонада Ленинский районалда цІар хисана Гъарабудагъкент район абун.

1993 сонада, центр БежтІагун, ЦІунтІа районалда гьоркьоб гІуцІана БежтІа участок. Гьебго сонаɫь Усухчай росулъ центргун гІуцІана Догъузпара район, Къоркъмасхъала центргун Къоркъмасхъала район.

1994 сонада Советский районалъул цІар хисана Шамил район абун. Жакъа Дагъистаналда буго анцІго шагьар ва 41 район.

1991 соналъул 13 маялда ДАССРалъул цІар хисизабуна ДССР абун. Гьебго соналъул 17 декабралда республикаялъул Верховный Советалъ къабул гьабураб декларациялда ДССР хисизабуна Дагъистан Республика абураб цІаралде.

ТІадагьаб атлетикаялъул Федерациялъул нухмалъулев

11 ноябралда Дагъистан Республикаялъул физкультураялъулги спорталъулги министерствоялда тІоритІарал рищиязда республикаялъул тІадагьаб атлетикаялъул Федерациялъул президентлъун вищана нилъер районцояв Лъондода росулъа ТІагьир МухІамадов.

Жакъа къоялде гьес нухмалъи гьабулеб буго коррупциялде данде чІараб "Поддержка курса Главы Республики Дагестан" комитеталъе, цевеккун вищун вукІана Дагъистан республикаялъул ЖамгІияб палатаялъул членлъун, санайил гІахьаллъула тІадагьаб атлетикаялъул "Кубок Главы Дагестана" турнир гІуцІиялъулъ.

Баркула ТІагьирида цІияб хъулухъ, гьарула сахлъи, рохел ва хІалтІулъ лъикІал хІасилал.

МагІарулай

ТІасабищараб махщалиде щулияб рокьи

Дунялалда руго рикІкІен гІемерал махщелал, амма гьезда гьоркьоб тІадегІанаб къимат бугеб ккола учителасул махщел. Школалда цІалулеб заман бищун лъикІаб ва талихІаб букІунилан абула. Гьеб бараб букІуна мугІалимасда ва гьесул цІалдохъанасдехун бугеб рокьиялда. Бигьаяб гуро учителасул хІалтІи, гьелъие махщелги, гьунарги, къуватги, сабруги, бажариги киназулго гуро гІолеб. ХІалтІиги бокьулел лъималги рокьулел ва берцинго гьел нухда рачинеги лъалел мугІалимзабаз цІалдохъабазул рекІелъ хасаб бакІ ккола. Гьединазул кьерда йиго Инхокъвари росдал гьоркьохьеб школалъул гІурус мацІалъулгун литератураялъул мугІалим Загьрат МухІамадова.

Загьрат гьаюна 1955 соналъул 20 ноябралда КІудияб ВатІанияб рагъул гІахьалчи Инхокъвариса ЖабрагІил МухІамадовасул лъимал гІемераб хъизамалда Чачан Республикаялъул Ведено росулъ. 1957 соналъ нахъруссана инхокъварисел Чачаналдаса, Загьратил инсул кІудияб хъизан магІарухъе гочана. Росулъ ункъго классги лъугІизабун, Загьрат ана Эчеда микьгосонилаб школалде цІализе. 1974 соналъ лъугІизабуна Агъвали гьоркьохьеб школа, цинги лъагІелалъ хІалтІана Хъварщи росдал библиотекаялда.

1975-1980 соназ Дагъпединституталъул филологияб факультеталда цІалана. ЗахІматалъул нух байбихьана Хъварщи росдал школалда гІурус мацІалъул учительлъун. Гьенийго хІалтІана цІалул рахъалъ директорасул заместительлъунги директорлъунги. 1986 соналъ Инхокъвари гьоркьохьеб школа рагьидал росулъе тІадюссана. Гьале 40 сон унеб буго гьелъул хиси гьечІого «Кидаялъего доскаялде ахІарайлъун», ва киданиги ракІалде ккечІо цоги батІияб пиша букІарабанилан.

Учителасул хІакъалъулъ ЦІадаса ХІамзатица хъвана:

Дуца лъалъалел ругел,
ГъутІбузда тІамахги бан,
ТІад пихъ бижараб мехалъ
Вохила мун учитель.

-Дун мугІалимлъун яхъиналъе сабаблъун ккана дир бищун кІудияй яц Халипат дир тІоцересей учительницалъун ккей. Гьелъ бижизабуна дир рекІелъ мугІалимлъиялде рокьи. Щибав инсан ракьалда лъикІлъи цІикІкІинабизе витІарав вуго. ВатІаналъул тарихалда ва гьелъул букІинеселда тІадги хІалтІула дир пикру. БакІарун буго гІагараб ракь лъазабиялъул гьитІинабго бокІон, данде гьабулеб буго Хъварщи кІкІалалъул мацІазул словарь. Дица гьеб рикІкІуна дирго рахъалъан росдае гьитІинабго сайгъатлъун, -ан бицана гьелъ.

Загьрат йиго унго-унгояй гІуцІарухъан, гьваридаб лъаялъул махщалилай. Гьелъие нугІлъи гьабула районалда ва республикаялда тІоритІулел олимпиадабазда ва конкурсазда гьелъул цІалдохъабаз росулел призалъулал бакІаз. Инхокъвари росдал школалъул цІалдохъан Хадижат Гереевалъе "Биччанте хІеренаб рагІиялъ рухІ борхизабизе" абураб сочинениялъе тІолгороссиялъул конкурсалда щвана тІоцебесеб бакІ, республикаялда кучІдул цІалун кІиабилеб бакІ ккуна МухІамад ХІажиясулаевас, "Лъималазул ихтиярал" абураб темаялъе тІоцебесеб бакІ щвана ГІабдула Гереевасе.

Загьратил ракІбацІцІадаб хІалтІуе, гІуцІарухъанлъиялъул гьунаралъе ва ишалдехун бугеб творческияб бербалагьиялъе хІукуматалъ тІадегІанаб къимат кьуна. Гьей мустахІикълъана "Дагъистаналъул халкъияб лъайкьеялъул отличник" ва "РФялъул лъайкьеялъул хІурматияв хІалтІухъан" абурал цІаразе, гьединго щвана республикаялъул ва районалъул даражаялъул ХІурматиял грамотабиги.

Загьратица тарбия-лъай кьун гІезаюна ункъго яс. Щияй ясалъе щвана тІадегІанаб лъай. Бищун кІудияй яс ГІайшат эбелгун цадахъ хІалтІулей йиго росдал школалда гІурус мацІалъул учительлъун, лъабгояй МахІачхъалаялда руго.

Жакъа Загьратида тІубала гІумрудул 65 сон. Бокьун буго гьелда гьеб баркизе ва гьаризе сахлъи, рохел, икъбал ва талихІ, гьединго цІодорал, бичІчІи бугел цІалдохъаби.

Загьратица жигараб гІахьаллъи гьабула районалъул жамгІияб гІумруялъулъ, хьвала гьелъ кучІдулги.

Макъалаялъе ахир лъезе бокьун буго гьелъул кочІол рагІабаздалъун.

Щивасул букІуна жинди-жиндир ах,
Хвезе биччачІого, хьулухъ гьабулеб.
Щивасул букІуна жинди-жиндир тах.
Тохлъизе течІого, къадру борхулеб.

Хирияб школа-дир гІумрудул ах
Киданиги дица жагьал теларо.
МугІалимасул бакІ-дир гІумрудул тах,
Мун хисун кийниги дун хІалтІиларо.

Заур Бадрудинов

Полициялъул ишал

Намус бацІцІадго цІунила паспорт

Сонайилго гІадин полициялъул къо кІодо гьабулаго жанисел ишазул районалда бугеб отделалъул миграциялъулаб отделалъул хІалтІухъабаз Агъвали гимназиялъул 14 сон тІубарал цІалдохъабазе паспортал кьеялъул хІурматияб тадбир тІобитІана. Гьенир гІахьаллъана районалъул бетІер АнвархІажи Вечедов, жанисел ишазул отделалъул нухмалъулев Камал ГІабдулхІакъов, районалъул депутатазул Собраниялъул председатель МухІамад НурмухІамадов.

Миграциялъулаб отделалъул нухмалъулев Заур МухІамаднабиевас цІалдохъабазе бицана Россиялъул паспорталъул тарихалъул ва жидее кьолеб документ ц1унизе ккеялъул.

Районалъул бетІер АнвархІажи Вечедоваси абуна жив божарав вугин гІун бачІунеб гІелалъ районалдаги республикаялдаги жидерго цІарал лъикІал рахьаздаса рагІизарилин ва намус-яхІ цІунулебо гІадин, улкаялъул гражданин хІисабалда жидее кьураб паспортги бацІцІадго цІунилин.

Баркиялъулаб кІалъаялдаса хадуб байрамкъоялда хурхун лъималазе паспортал кьуна жанисел ишазул отделалъул нухмалъулев Камал ГІабдулхІакъовас. Гьес цІалдохъабазда бичІчІизабуна улкаялъул букІинесеб жидер мисалияб цІалудагун патриотизмалда бараб букІин, ай ВатІаналъе хъулухъ гьабиги щивасул борч ккей, ва гьанжеялдаса нахъе кинабгІаги такъсиралъухъ жал законалъ тамихІалде цІалеблъиги лъазе ккей.

Къиматаб тІадегІанаб документ жидее кьун хадуб Агъвали гимназиялъул цІалдохъабаз полициялъул хІалтІухъабазда баркана гьезул махщалилаб къо, гьарана гьезие сахлъигун талихІаб гІумру. Гьединго гьез баркала загьир гьабуна гьарурал насихІатазухъгун гьари-рахьиязухъ, ва жидеца намус гІадин паспортги бацІцІадго цІунизе бугилан божилъиги гьабуна.

Зульфия Сажидова

Рищиял-2020

Нухмалъулел рищана

Араб рузман къоялъ Сасикь ва Шава росдал депутаз рищана росдал администрациялъул бутІрул. Депутатазул букІине кколеб гІодобегІанасеб къадар гІечІолъиялъ, гьеб къоялъ Эчеда росдал депутатазул Собраниялъул сессия тІобитІичІо.

Заур Набигулаев- Сасикь росдал администрациялъул бетІер.

ГъазимухІамад ХІажимухІамадов- Шава росдал администрациялъул бетІер.

12 ноябрь -ТIолгодунялалъул пневмониялде данде къеркьолеб къо

Медиказе баркала кьуна

12 ноябрь лъазабун буго ТIолгодунялалъул пневмониялде данде къеркьолеб кьолъун. Исана гIадин якъинго нилъеда бичIчIун батиларо пневманиялъ инсан гIумруялъул ва хвалил гIорхъода лъей. Кибго тIибитIараб ва жакъа къоялдеги тIибитIулеб бугеб гьеб вахIшияб унтуца тIуранго тIагIинарулел руго ургъир гьуърул. КигIан цIодорлъи гьабуниги, профилак-

Вечедовас больницаялъул хIалтIухъабазе баркала загьир гьабуна пандемияялъул заманалда гьабураб намусбацIцIадаб хIалтIухъ. Кьосордо лъачIого, кьоло цоабилеб гIасруялда тIибитIараб гьаб захIматаб унтуде данде къеркьезе къуват гIунин нужерилан абуна гьес. Нуж ккола тIасабищараб махщалие ритIухъал

тика цIунаниги, къойидаса-къойиде цIикIкIунеб буго гьеб унтиялъ кIвекIулел ва холел гIадамазул къадар. ГьелдЕ данде рагъ базе жидерго гIумруялъе хIинкьи букIаниги, къасиги-къадги хIалтIулел руго районалъул больницаялъул хIалтIухъаби. Гьеб бихьулеб буго киназдаго, хасго унтун больницаялде регизе ккаразда.

Араб хамиз къоялъ районалъул больницаялъул конференциязулаб залалда тIобитIана райбольницаялъул хIалтIухъабазул данделъи.

Гьенир гIахьаллъана районалъул бетIер АнвархIажи Вечедов, гьесул заместитель МухIамад ГIисаев, районалъул больницаялъул бетIерав тохтур Хейруланам Дибирасулаев.

Данделъи рагьулаго бетIерав тохтурас бицана райбольницаялъул хIалтIул, коронавирусалда хурхун районалда бугеб ахIвал-хIалалъул.

Данделъиялда кIалъазе вахъарав АнвархIажи ва инсанасул гIумруялъе гIоло хIинкьи-къай гьечIого хIалтIулел гIадамал.

Районалъул бетIер АнвархIажи Вечедовас Баркалаялъул кагътаздалъун кIодо гьаруна коронавирусалде данде хIаракатто ва жигарго хIалтIарал больницаялъул хIалтIухъаби.Гьединго районалъул бетIерас баркана Хейруланам Дибирасулаевасда ва Ильяс Якъубовасда "Дагъистан Республикаялъул мустахIикъав тохтур" ва инфекциялъулаб отделениялъул медсестра Суайбат ЖабрагIиловалда "Дагъистан Республикаялъул сахлъи цIуниялъул мустахIикъав хIалтIухъан" абурал хIурматиял цIаразе мустахIикълъи.

Нурбика Гъайирбегова

ЛъикIазул кьерда

Полициялъул хIалтIулъ аслияб бакI ккола участковиясул хъулухъалъ. Гьев ккола законалда рекъон росулъ гIадлунизам цIуни тIалаб гьабулев ва бичIчIи кьеялъул хIалтIи гьабулев полициялъул хIалтIухъан.

Гьев вукIине ккола лъайги бажариги бугев, гIадамазда гьоркьов къадру-кьиматги бугев чи.

РакI бохула ахирал соназ полициялде хIалтIизе тIадегIанаб лъайги бажариги бугел гIолохъаби рачIунел рукIиналъ.

Гьединаздаса ккола участковиязул цебесеб кьерда рехсарав ТIинди участкаялда вугев участковий Хизри ГIабдулаев.

Хизри гьавуна 1988 соналъ Хуштада росулъ милиционерасул хъизамалда, ва гьитIинго бижана гьесул гьеб хIалтIуде рокьи. ЛъикIал кьиматазда Агъвали гьоркьохьеб школаги лъугIизабун, цIализе унеб бакI тIаса бищиялъул суал гьеда цебе букIинчIо. Гьес бищана инсул нухдасан ин, ва цIализе лъугьана Дагъистаналъул пачалихъияб педагогикияб университеталъул тарихалъулаб факультеталде.

2012 соналъ гьеби лъугIизабун тIадвусссун вачIарав гIолохъанав специалист хIалтIизе лъугьана районалда бугеб полициялъул отделалде патрулалъулгун постальулаб хъулухъалде, хадув хIалтIана СОГалда. 2017 соналъ байбихьана хIалтIизе участковийлъун. ТIоцеве хIалтIана Хуштада участкаялда, исана кIиабилеб сон буго ТIинди участкаялда.

Хизрица жиндирго хIалтIи гIуцIун буго росдал администрациялъулгун, школалъул нухмалъулелгун, мажгиталъул имамгун ва жамагIатгун данде бан. Школалда тIоритIула терроризмалде данде къеркьеялъул, газалдаса битIун пайда босизе лъазе ккеялъул ва цогидалги законалъул тIалабал тIуразариялда хурхарал суалал. КинабгIаги мекъаб иш школлъималазухъа гьабун борчIани, гьебги эбел-инсулгун имамасулгун цадахъаб хIалтIи гьабун тIагIинабула, лъикIалдаги квешалдаги гьоркьоб гIурхьи чIвазе малъула, законал лъай тIалаб гьабула.

Жакъа къоялде гьеб кIудияб росулъ гIодобе биччараб ахIвалхIал бугин бицана гьес Халкъалда гьоркьоб гIадлу-низам цIуниялъулъ кIудияб кумек букIуна росдал имамасул. Гьаб ахираб заманалда тIибитIараб коронавирус унтиялда банги гьарула гьес кIалъаял. Халкъ бичIчIи бугеб букIиналъ бигьалъулин жиндие гьелгун хIалтIизеян абуна Хизрица.

Баркула Хизрида тIаде щвараб участковиясул къо. Гьарула щулияб сахлъи ва хIалтIулъ лъикIал хIасилал.

Зульфия Сажидова

Динияб бокIон

ЧIухIи ва жиндаго ракIчIей какараб буго

ЧIухIарав ва жиндаго ракIчIун вукIунев чияс лъикIаб жоялде рачунаро ва гьесул ракI гIузрабаз цIун букIуна.

ГIамал кIодолъиялъ лъикIаб малъа-хъваялъухъги гIенеккуларо. Цогидас гIунгутIи бицани, гьебги къабул гьабуларо.

Аварагас (с.т.гI.в.) абуна: «Алжаналде нух букIунаро рекIелъ гьитIинаб мугьгIанасеб чIухIи бугев чиясе»-ян, ва хъулухъ-ишги гIемераб мехалъ хутIуларо кIудияб чIухIи бугесухъилан.

Царги рецщги бугев, ТIадегIанав Аллагьасги кIудияб чIухIи рехсон буго балагьалда аскIоб ва абуни буго: «ЛъикIаб ахират нижеца тун буго ракьалда кIудияб чIухIи букIинчIезеги квешал жал гьаричIезеги»-ян. Цоги ТIадегIанав Аллагьас абуна: «ЧIухIизе гIиллаги гьечIого, ракьалда чIухIарал гIадамал, Дица Дир хIикмалъаби лъаялдасан махIрум гьарила»-ян.

Аварагас (с.т.гI.в.) абуна: «ГIадамасул иш хвезабулел мунагьаздасан ккола лъабго жо:къарумлъиги, живго жиндиего вокьиги, берцин вихьиги, гьелдасан вохун вукIинги»-ян.

Хвалда цебе НухI Аварагас жиндирго кIиявго васасде амру гьабун буго жинца нужее гьукъулеб бугин гIамал кIудияллъун рукIине ва дица абулеб буго нужеда "Лаилагьа иллалагь" абизеги кIочонгеян. Гьеб аби цо рахьалдаги лъун, цогидаб рахьалда зобалги ракьалги гьениб бугебщинаб цадахъ лъуниги «Лаилагьа иллалагь» абураб калима цIикIкIуна ва бакIлъила. Дица нахъойги амру гьабулеб буго: "СубхIаналлагьи ва бихIамдигьи" абизеги кIочонгеян. (Царги рецщги ТIадегIанасе буго). Гьеб дугIа аби буго киналъего баракатлъун.

* * *

Бусурбанав вацасе кумек гьаби

ТIадегIанав Аллагьас абуна: «Цоцазе кумек гьабе, лъикIаб жо гьабулелъулги Аллагьасдасан хIинкьиялъеги»-ян.

Аллагьасул Расуласул (с.т.гI.в.) абуна: «Жиндирго диналъул вацасе кумек гьабизе хIаракат бахъулев чиясул, гьесда гьеб гьабизе кIваниги кIвечIониги, цереккун рукIаралги хадурккун рукIине ругелги мунагьал чурула ва гьев цIунаравлъун вукIине вуго кIиго жоялдасан: жужахIалъул цIаялдасаги мунапикълъиялдасаги». Гьединго Аллагьасул Расулас (с.т.гI.в.) абуна: "Бусурбанчиясул къваригIел тIубаялъе гIологи ва гьесие кумек гьабиялъе гIологи хьвадарав чиясул гали рикIкIун лъабкъоялда анцIго жо лъикIаб гьабурабълун хъванила, ва гьедигIанго гьес гьарурал квешал гIамалалги тIаса рехулила ва гьевги лъугьунила эбелалъ гьавураб къоялъ гIадин мунагьалго гьечIевлъун. Гьеб кумек гьабулаго хвани, хIисаб-суалго гьечIого гьев Алжаналде лъугьине вуго» -абун.

Кинав вугониги чияс цогидав чиясда рохел лъазабуни, гьеб рохелалдалъун ТIадегIанав Аллагьас рахIматги рещтIинабулила, гьев захIматаб хIалалде ккани, гьесухъе гьеб рахIматги, щобдасан гьоркье чвахун лъар гIадин бачIунила.

Цо шагIирас гьел суалазда хурхун абун руго берцинал рагIаби:

ГIадамасе гьабураб кумек лъикIаб
Гьеб нахъе чIваге, дур рес бугебгIан.
Аллагьасул рахIмат дуде кIочонге
Гьеслъидал дуй кумек рахIматлъун кьураб.
Балагьалдасан вац хвасар гьавун лъикI,
Чиясе бегьулеб кумек гьабун лъикI.
Инсанасул бищун лъикIаб къо ккола
ГIадамасе кумек гьабизе щвараб.

* * *

ХIарамаб жоялъул хIакъалъулъ

ХIалалаб къагIидаялда ризкъи тIалаб гьабизе бусурманчиясда тIадаб буго.

Инсанас хIалалго балагьараб ризкъи кваналеб бугони, гIумруги тIамулеб бугони, Аварагасул (с.т.гI.в.) суннатазда данде кколеб хIалалда, гIадамалги хIинкьулел гьечIони, гьесдаса зарар ккеялдасан гьев Алжаналде лъугьунев чи вуго.

Цо лъица бугони анцIго диргьаналъухъ гурде босани, гьелдасан цо диргьан хIарамаб букIун батани гьев чиясул дугIа къабуллъуларила гьеб гурде гьесда тIад бугебгIан заманаялъ. Гьединго бикьараб букIинги лъалаго, бикьараб жо босулеб бугони, гьев чиги гьеб бикьиялда гIахьаллъарав вукIина.

Гьев цIогьорасда цадахъ гьесги жаваб кьезе ккола ва гьесиеги тамихI гьабула.

Аллагьасул расулас (с.т.гI.в.) абуна: "ХIарамаб къагIидаялъ балагьараб жоялда баракатги букIунаро, гьеб кигIан гIемер хвезабуниги, жиндиего таниги, гьев жужахIалде ине гьеб гIиллалъунги букIине буго"-ян

Руго гIадамал, Аллагьасулги гьесул расуласулги (с.т.гI.в.) бугольи жидеего бокьа-бокьахъе гьабурал, гьел къиямасеб къоялъ жужахIалъул цIадаре ккола.

ТIадегIанав Аллагьас абун буго: "ЖужахIалъул цIадул гьалагльи дагьлъизе лъугьараб мехалда, Нижеца къосарал гIадамал рехула гьеб боркьизе"- ян.

ХIадисалда буго: "Алжаналъубе лъугьинаро хIарамаб жо кванараб къаркъала"-ян.

М. Загьидов, «РекIел ахIвал-хIал» тIехьалдаса босараб

Колонка прокурора

Прокуратурой района приняты меры по устранению нарушений налогового законодательства

Во исполнение поручения прокуратуры республики и информации руководителя межрайонной ИФНС России № 12 по Республике Дагестан прокуратурой района на поднадзорной территории проведена проверка в сфере исполнения бюджетного законодательства, имеющих задолженность по налогам и сборам.

В ходе организации проверки и согласно сведениям, представленным межрайонной инспекции ФНС России №12 по Республике Дагестан установлено, что за образовательными учреждениями муниципального района «Цумадинский район» по состоянию на 20.08.2020 образовалась задолженность по налогам и сборам.

Так, за МБОУ «Саситлинская СОШ» имеются задолженность по налогу в размере - 661898.; МБДОУ «Кединская СОШ-сад» в размере - 507869.; МБОУ «Тиндинская СОШ» в размере -506675.; МБОУ «Гигатлинская СОШ» в размере - 471856.; МБОУ «Метрадинская СОШ-сад» в размере - 447785.; МБОУ «Тисси-Ахитлинская СОШ-сад» в размере -351799.; МБДОУ «Агвалинский детский сад-№2» в размере - 256303.; МБОУ «Нижнеинхокваринская СОШ-сад» в размере - 219453.; МБОУ «Сильдинская СОШ» в размере - 193936.; МБОУ «Хонохская СОШ-сад» в размере - 156630.; МБДОУ «Гигатлинский детский сад» в размере - 104740.; МБОУ «Гимерсинская СОШ» в размере - 101770.; МБОУ «Кванадинская СОШ» в размере - 90063.; МБДОУ «Тиндинский детский сад» в размере - 75752.; МКУДО «Детско-юношеская спортивная школа имени Сагида Муртазалиева» в размере - 62833.; МБОУ «Гигатли-Урухская ООШ» в размере - 44094.; МБОУ «Эчединская СОШ-сад» в размере - 23837.; МБУДО ДЮСШ в размере - 22239.; МБОУ «Тлондодинская СОШ» в размере - 20598.; МБОУ «Гаккойская СОШ» в размере - 17614.; МБОУ «Хушетская СОШ» в размере - 17169.;

А также указанная задолженность имеется и у финансового отдела муниципального района в размере 22840руб.

По выявленным нарушениям закона прокуратурой района 15.09.2020 в адрес главы муниципального района «Цумадинский район» внесено представление об устранении нарушений законодательства.

По результатам рассмотрения представления прокуратуры района к дисциплинарной ответственности привлечены 5 бухгалтеров МБУ «Централизованная бухгалтерия» МР «Цумадинский район».

Гаджимурад Арадахов, заместитель прокурора района

Районалда бугеб Газпромалъул участкаялъул хIалтIухъабаз гъваридаб пашманлъи загьир гьабун зигара балеб буго

Загьидов МухIамад

Аллагьасул къадаралде щвеялда бан гьесул хъизан-лъималазда ва гIагарлъиялда. Аллагьас иманалда тIовитIун ватаги.

Агъвали гимназиялъул хIалтIухъабаз гъваридаб пашманлъи загьир гьабун зигара балеб буго ГIисаева Рашидатида ва гIагарлъиялда гьелъул хирияв вас

Марат

Аллагьасул къадаралде щвеялда бан. Аллагьас хварасе Алжан насиблъаги, нахъе ругезе иманияб сабру кьеги.

Районалъул библиотекаялъул хIалтIухъабаз гъваридаб пашманлъи загьир гьабун зигара балеб буго Азипат МухIамадовалда гьелъул вац

Рамазан

Аллагьасул къадаралде щвеялда бан. Аллагьас иманалда тIовитIун ватаги.

Райбольницаялъул хIалтIухъабаз гъваридаб пашманлъи загьир гьабун зигара балеб буго Зугьра АхIмадовалда гьелъул рос

МухIамад

Аллагьасул къадаралде щвеялда бан. Хварав Аллагьас иманалда тIовитIун ватаги.

Пачалихъиял учреждениябазул хIалтIухъабазул профсоюзалъул райкомалъ зигара балеб буго Марзигат ва АхIмад МухIамадовазда гьезул вацгIал

Рамазан

Аллагьасул къадаралде щвеялда бан. Хварав Аллагьас иманалда тIовитIун ватаги.

Шапакъаталъе мустахIикълъана

Гьаб заманалда Дагъистаналда тIадбан унеб буго коронавирусалъул пандемиялде данде гьабулеб унго-унгояб къеркьей. Гьелъул цебе себ кьерда руго тохтурзаби, медсестраби, санитаркаби ва гьелгун цадахъ волонтералги. Къаси-къад чIечIого унтаразул тIалабазда руго гьел. Гьезул хIеренлъиялъеги хIалимлъиялъеги, гIаданлъиялъеги, намус-яхIалъеги кьезе ккола тIадегIанаб къимат.

Марталъул ахиралда улкаялда байбихьана "Нилъ цадахъ" абураб волонтеразул тIолгороссиялъулаб акция. Гьеб акциялда гIахьаллъана нилъер районалъул гIолохъабиги. Гьез кIудияб кумек гьабуна коронавирусалъ унтарал гIадамазе хасал палатаби хIадур гьариялъулъ, ГИБДДялъул посталда унтарал тIатинариялъулъ ва цогидалги тадбиразулъ. Гьениб бихьизабураб жигарчилъиялъухъ райадминистрациялъул спорталъулгун туризмалъул ва гIолилазул политикаялъул отделалъул хIалтIухъан Шамил Бадрудинов мустахIикълъана Россиялъул Президентасул грамотаялъе ва жиндиего пайда-хайир мурадлъун гьечIого тIолгороссиялъулаб цоцазе кумек гьаби гIуцIиялъулъ лъураб бутIаялъухъ "Нилъ цадахъ" абураб ракIалде щвеялъул медалалъе.

Гьел шапакъатал жиндир цIаралда рачIаниги, гьеб кколин районалъул гIолохъабазул жигараб хIалтIуе кьураб тIадегIанаб къиматилан абуна Шамил Бадрудиновас.

ГIали ШарипхIажиев

РичIагьанихъа чемпион

Араб анкьалъ Москваялда тIобитIараб жубараб речIчIухъанлъиялъул "Битва чемпионов" турниралда 90 кг цIайиялда чемпионлъун вахъана нилъер ракьцояв РичIагьанихъа МухIамад МухIамадов.

Ахираб анцIго соналъ гьев рагъулаб самбоялъе ругьунлъулев вуго Москваялда.

2013 ва 2015 соназ МухIамад вахъана рагъулаб самбоялъул рахъалъ Европаялъул чемпионлъун, 2018-2019 соназ - Россиялъулги дунялалъулги чемпионлъун, гьединго дунялалъул Кубокалъул бетIергьанлъун.

МухIамад Къасумов

Туризмалъул сезон къана

Дагьаб цебе районалъул тIадеги лъайкьеялъул централъ районалъул школазул цIалдохъабазда гьоркьор туризмалъул сезон къаялда хурхун гIагараб ракь лъазабиялъул ва туризмалъул къецал тIоритIана. Гьенир гIахьаллъана Агъвали, Хуштада, ТIадгьаквари, ТIисси ва ТIиссиахикь школазул цIалдохъаби, батIи-батIиял къабул гьаризе бегьулел гIиллабазда бан ТIинди, Гьигьалъ ва Гъоркьгьаквари школазул командаби къецазде рачIинчIо.

ХIалуцарал къецазулъ лъималаз жигар бахъана жидерго махщелги лъайги бихьизабизе. Туризмалъул къецазулъ лъикIаб хIасил бихьизабуна Хуштада школалъул командаялъ ва мустахIикълъана тIоцебесеб бакIалъе, кIиабилеб бакI щвана тIиссиахикьисезе ва лъабабилеб бакIалде ккана Агъвали гимназиялъул команда.

ГIагараб ракь лъазабиялъул конкурсалдаги тIоцебесеб бакI щвана Хуштада школалъул цIалдохъан Написат АхIмадовалъе, кIиабилеб бакIалъе мустахIикълъана Агъвали гимназиялъул цIалдохъан Загьра АхIмадова ва лъабабилеб бакI кьуна ТIадгьакквари школалъул цIалдохъан МухIамад ГьазимухIамадовасе.

Сонайил къецазулъ гьабулеб жигараб гIахьаллъиялъухъ ва гIун бачIунеб гIелалъул гIагараб ракьалде рокьи куцаялъухъ районалъул тIадеги лъайкьеялъул централъ баркала загьир гьабуна къецазда гIахьаллъарал школазул нухмалъулезегун гIуцIарухъабазе.

Хадижат ИсхIакъова

Лъазаби

23 ноябралда, итни къоялъ, радал сагIат 10-ялда Агъвали райадминистрациялъул данделъабазул залалда тIобитIизе буго Эчеда росдал депутатазул Собраниялъул гIуцIиялъулаб сессия.

Гьоркьоб лъезе буго Эчеда росдал администрациялъул бетIер вищиялъул ва цогидалги гIуцIиялъулал суалал.

Подписка-2021

Хириял районцоял!

Унеб буго 2021 соналъе «ЦIумадисезул гьаракь» газеталъе подписка гьаби.

Хъвай ва цIале нилъерго гIагараб газета.

Газеталъул индекс :
бащдаб лъагIалие-51377,
лъагIалие-63302

Багьа: бащдаб лъагIалие -272 гъур.
лъагIалие -544 гъур.

БетIерав редактор
Малачдибиров
ГIубайдула СагIадулаевич
2-52-44

Жавабияй секретарь
Сажидова
Зульфия АхIмадовна
2-52-92

Редакциялъул (издателасул) адрес: 368900
Дагъистан Республика,
ЦIумада район, Кьенгьара росу
Заводалъул къватI, 4

«ЦIумадисезул гьаракь» газета гIуцIарал: «ЦIумада район» муниципалияб районалъул администрация

Газета къватIибе биччана «Издательский дом «Дагестан» ГАУялъул типографиялда.

Адрес: 367018,
МахIачхъала шагьар,
Насрудиновасул проспект, I «А»

Тираж - 1344
Газеталъул индекс:
51377 (бащдаб лъагIалие)
63302 (лъагIалие)

Макъалабазда рехсарал хIужабазул, тарихазул бальголъи гъорлъ бугел ва цогидалги баяназул жаваб авторас кьола.

Газета зарегистрирована Управлением Роскомнадзора по Республике Дагестан.
ПИ №ТУ05-00434
от 15 июля 2019 г.

Адрес электронной почты
GoIostsumady@maII.ru